

Naš List

Neodvisno politično glasilo za Slovence

Izhaja vsako soboto: ako je ta dan praznik, pa dan poprej. Velja za celo leto 5 K, za pol leta 2 K 50 v. — Naročnina se plačuje vnaprej, na naročbe brez istočasno vposiane naročnine se ne ozira. — Posamezne številke po trafikah po 10 v.

Z mesečno prilogo
Slovenska Gospodinja

Uredništvo in upravnništvo je v Kamniku, kamor naj se izvolijo pošiljati dopisi, naročnina in reklamacije. Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi se računajo tristopna petit-vrsta po 14, 12 in 10 v. za 1-, 2- oz. 3krat, za večkrat izdatno znižane cene.

Vsebina: K dvakratni izdaji Našega Lista. — O slovenskem oficialnem razumništvu. — Razvoj, bistvo in nevdržnost dualizma. — Političen pregled. — Štajersko: Razno. — Koroško: Razno. — Primorsko: Razno. — Kranjsko: Razno. — Raznoterosti. Figaro. Podlistek: Ljudmila Poljanec: Poezije. — Beguni z otoka Sahalina.

K dvakratni izdaji Našega Lista.

Kako velika je bila potreba po neodvisnem listu, kaže najbolj zanimanje, s katerim zasleduje slovenska javnost delovanje našega glasila. Naš pričetkom ozki krog sotrudnikov se razširja vedno bolj, naše glasilo si pridobiva od dne dne širši krog čitateljev in somišljenikov. In baš klic slednjih je postajal vedno glasnejši: hoteli so neprestano, naj pričenemo izdajati list vsaj po dvakrat na teden, ker postane s tem naše bojno orožje močnejše.

Gotovo je, da smo se pečali že tudi mi z mislijo, razširiti svoj list, vendar, vpoštevajoč razmere, smo odlašali do danes. Zdaj pa, ko nam je razvoj lista in zanimanje zanj jasno pokazalo, da stopamo po pravi poti; ko nas spremlja po eni strani vzpodbuda svojih somišljenikov, po drugi strani zavest, da smo storili v tej kratki dobi s skromnimi sredstvi mnogo za spoznanje in razvoj političnega življenja pri nas, bi bilo dejanski kakor tak-

Ljudmila Poljanec: Poezije.

Založil L. Schwentner. V Ljubljani 1906.

Tako kakih deset let sèm oglašati so se jele v slovenskem slovstvu tudi ženske. O Pavlini Pajkovi ne govorim — naj v miru počiva! — ali tudi ostale beletristinke naše izvzemši Zofijo Kveder-Jelovškovo, povspele so se v le redkih izjemah preko tiste vsakdanjosti, kakor jo nudi slovenski lirski trg v svojih mesečnikih, tednikih in drugih oblikah leposlovnih naših štacun. A da ne delam nikomur krivice, naj povem, da štejem Minki Govekarjevi njen krasni prevod ruske moderne za jako zaslužno delo. Opozorim pa naj nadalje tudi na slovensko pisateljico, skrivajočo se v podlistkih „Sl. N.“ pod psevdonomom „Sonja“, od katere si jako, jako veliko obetam; in mislim, da se ne motim.

Kar je pa ostalih proizvodov iz ženskega peresa — je iz večine tako, da je sicer smelo v svet, a da bi ostalo prav tako lahko nenapisano brez vse škode za slovensko slovstvo. Tudi o naših moških lirikih, ki se potepajo kot prostorna mašila med raznimi pripovedmi, razpravami in esejmi po naših leposlovnih listih, ne sodim drugače. To se čita sicer tako nekako, kakor prigrizneš kos kruha k dobri pečenki, ker je to že navada, ker se ti zdi, da mora

tično napačno, da bi ne ugodili najnujnejši potrebi: dvakratni izdaji Našega Lista na teden.

Nikomur nismo prikrivali, da smo stopili proti obstoječim razmeram na Slovenskem v znamenju boja: ne skrita jeza, ne tiho sovraštvo, ampak le odkrito, napovedano in utemeljeno nasprotstvo more roditi dober sad.

Razne so bile ovire, ki so se nam stavljale na pot, različni so bili naši nasprotniki. Kar je pri nas strankarski zaslepljenega, kar je politično omejenega in duševno nizkega, vse je kričalo po uničenju lista. Ljudje, ki stoje drugače v naši politiki na najoddaljenjših polih, ki niso šli še nikdar ramo ob ramo in najsi se je šlo za najvažnejša narodna vprašanja, ki so si drug drugemu smrtni sovražniki, so se ob uri skupne nevarnosti mahoma zedinili v orožju in boju proti nam. Gotovo pa je v naše popolno zadoščenje, da je ostalo njih srčno hrepenenje brez zaželjenega vspeha. Celo nasprotno: čim več blatenja in natolečvanja, čim več sumničenja in obrekovanja, čim višja ljubosumnost in zavist — kakor se že ne imenujejo vsa sredstva, ki so v dosedanji slovenski politiki vsakdanja prikazen — tem večji naš vspeh, tem več odjemalcev dobiva naš list.

tako biti. Odkar je Oton Zupančič nastopil v Slovincih s svojimi čarnimi verzi, kar je upeljal ž njimi svoje „ceste in cilje“ v slovensko slovstvo, odsihdob čuti vsak boljši slovenski poet potrebo tudi govoriti, pisati in vzdihovati „o cestah in ciljih“, in drugih takih stvareh, ki pri Zupančiču, Cankarju ali Ketteju pomenijo nekaj, ki pa pri njihovih brezbrojnih učencih ne pomenijo nič.

Levstik in Stritar uglasila sta slovenski verz in ga pripravila na tisto višino, katere bi sicer dolgo še ne dosegel. Iz njihove šole izšel je S. Gregorčič, s poezijami ne samo krepke miselske sile, ampak tudi vsepopolne oblike. Istočasno trudil se je s svojimi izglaženimi verzi dolgočasni Cimperman, kateremu so glede oblik sledili naši ostali formalisti, pred vsem Funtek in Gangl. Za dovršeno obliko nismo torej še dolgo vrsto let ne v zadregi; kar se producira pesniškega blaga v nas, vse je formalno brez napak, brez apostrofov, brez večjih hib, brez slabih rim. Le metrum še tem ali onim nagaja. — Kar pa nedostaje — to je pesnikov.

Da, ko bi že vsak pesnik bil, ki napiše nekaj verzov, ali bodisi izda celo lepo opremljeno knjižico svojih poezij!

Seveda, končno je vsak človek pesnik! Ljudij, ki umetniško čutijo, ali takih, ki čutijo

Zdaj, ko so premagane prve težkoče in postaja naša postojanka z vsakim dnem trdnjša, ko smo se odločili naposled tudi za dvakratno izdajanje, s katerim pričnemo s 1. julijem t. l., se obračamo do vseh svojih prijateljev in somišljenikov iznova, naj zdaj že ne mirujejo, ampak razširjajo naš list tudi v bodoče čim najbolj. S tem da postaja krog naših čitateljev širši, raste vpliv lista neprestano. Danes sicer še največ samo podiramo, rušimo na stari šari, odmetavamo kamenje, ki leži na poti, ali kmalu pride čas, ko pokličemo svoje somišljenike k delu, ko pričnemo zidati!

Dobro se zavedamo, da ni naša edina naloga, povečati list le na zunaj: temu sorazmerno je treba skrbeti tudi za povzdig notranje vsebine lista. In skoro odveč se nam zdi, zatrjevati zopet iznova, da storimo za povzdig in razvoj lista v vsakem oziru, kar je v naši moči. Najbližja bodočnost prepriča slovensko javnost, da se svojih dolžnosti docela zavedamo. Prvi korak smo storili s tem, da bo urejevanje lista v drugem poluletju popolnoma izpremenjeno. S tem vstrezamo ne le samim sebi, ampak tudi mnogokrat izraženim željam svojih dopisnikov in zaupnikov, izmed katerih nismo bili samo z nekaterimi najtesneje

za drugimi, — ako se potem že tega naravnost zavedajo ali ne zavedajo — se ne manjka. Toda kar dela pesnika, je izraz; kar dela umetnika, je dar, s katerim snuje prepričevalno, silno. Vse njegove misli so naše — in vendar njegove; vse, kar pove, je staro, in vendar novo. Vse to smo že čuli, vse to že vemo, vse to smo že videli, vse to že čutili — ali kar je umetniškega, je to, da je povedal, izklesal, naslikal, uglasbil to — on! Kjer dobimo ta prepričevalen utis, tankaj čutimo in vemo, da imamo umetnika pred seboj. To je ono, čemur veli Nemeč „das Können“.

Dolgi uvod, katerega sem napravil, vsebuje obenem tudi oceno pesniške zbirke Ljudmile Poljančeve. Kar se nam nudi v tem zvezku, se na kratko imenuje „literatura“. Efemerna prikazen, ne slaba, ne dobra. Ker je forma več ali manj dovršena, ker ni trivialitet v pesnih, prenese konečno vsaka kritično rešeto. Ali ne razgrejejo nas te pesnitve ne; ne užaloste nas in nam ne razdražijo živcev; ne ublaže nas in nas ne polnijo s strastjo. Mirne so in vsakdanje, in mimo njih gremo, kakor ob znanem znamenju vsak dan — mimo tja, mimo nazaj.

Prvi del: „pesmi in romance“ s svojimi obrabljenimi sižeji, motivi in stokrat premeleto frazeologijo je najslabši. V kolikor je to mogoče,

udruženi, ampak so prevzeli mnogokrat celo živahno agitacijo za naše glasilo. Iskrena hvala jim — njih vzgled naj nam privabi novih delavcev-bojovníkov!

Ni namreč dovolj, da se žrtvuje uredništvo samo do skrajnosti. — Važna naloga pripada našim somišljenikom: vsakdo nam pridôbi po enega novega naročnika in zopet stopimo korak naprej — večji in mogočnejši, kakor je današnji. Naš cilj mora postati centralizacija tiskarne in uredništva v velikem slovenskem središču. Največ zavisi ta končni načrt od volje in vztrajnosti z nami enakomislečih.

S tem resnim apelom na somišljenike in prijatelje stopamo v novo dobo.

O slovenskem oficielnem razumništvu.

Vsa slovenska politika se je dogajala od svojih prvih početkov do danes na odvetniških mizah. Vodilo nas je krog mož, ki se je rad nazival cvet naroda in kadil s tem naslovom milostno i svoje redke pristaše, da bi se na drugi strani tem očitvidneje pokazala glupost, zaspanost, kimavost in politična brezbriznost „nasprotnikov“. Za teh gornjih deset tisoč nesmrtnih je bilo vse javno življenje: bili so naše oficielno razumništvo. To razumništvo si je prisvajalo vso politiko, vse javno mnenje. Ali baš na posledicah teh svojih vodil je propadlo zdaj samo! Črez noč mu je zrasla mladina preko glave in vnel se je hud boj med mladimi in starimi. Neizprosno je tak boj, ali ni načelen, ker vsled pomanjkahja principov na eni strani ne more tak biti. Pač pa se prične z isto silovitostjo, kakor se upre tlačan robstvu, prevaranec sleparju, mlad in svež duh pesti, ki ga tlači k tlom in mu ne dovoli svobodnega poleta.

Razni ljudje spadajo med to oficielno razumništvo: stari advokati in tisti mlajši, ki upajo na stolec prvih; nekateri profesorji naših srednjih šol; posamezni redki pri raznih uradih; končno nekaj parazitov, ki se od liberalstva žive, ko jim je izpodletelo že povsodi drugje; družba, vredna drug drugéga.

V starih časih je bila šola privlačna sila, kamor so hiteli vede in znanja željni mladeniči. Šola je veljala kot svetišče, kjer se je razbistril človeški duh in popolnil njegov um. In tudi naše staro razumništvo je bilo nekoč mlado, ali ni šlo na visoke šole zaradi vede same, ampak vsled dobičkov, ki so se mu s tem obetali.

rešijo ga pesnitve: „Slovo“, „Trubadurska“, „Tam v temnem lesu“, „Ciganka“, „Mati“, „Zlatica“, „V srebrnih nočeh“, „Romanca“, „Pomlad“ in „Čardaš“. Dosti boljši je drugi del, naslovljen „Intermezzo“. XII., XIV., XV., XVI., XVIII., XX., so čitljive; XI. pa presega visoko ostale proizvode tega cikla, in celega zvezka sploh.

„Ob Adriji“ — tretji del poezij je tehnično najbolj dovršen, sicer pa precej prazen. Opozarjam na ondi se nahajajočo pesen „V parku...“

Epilog sestoji iz petih sonetov. Kar morem povedati o njih, je to, da so soneti.

Vseskozi se naslanja Ljudmila Poljančeva v svojih proizvodih na Zupančiča in, ako sodim prav, še dosti bolj na Ketteja. Da se je pri njih učila, o tem ni dvoma. Spominkov na to šolo je najti na vseh koncih in krajih, v stilizaciji, v diki, celo v posameznih izrazih. Tudi njena najboljša pesen „Kje je tista tiha pot...“ ni popolnoma prosta Kettejevega vpliva.

Še nekaj bi pripomnil h koncu. Prepričan sem, da stojim pri sedaj vladajočih razmerah v naši literaturi s svojo oceno precej osamljen. To bodi pisateljici v zadoščenje; večina ima prav, in ta jo bode hvalila. **Dr. Ivan Robida.**

Zgodaj je zatrelo v sebi hrepenenje po široki naobrazbi in globoki omiki, in posledica tega je bila ali blaziranost, ali zadovoljnost s samim seboj. Njih doktorski, profesorski... naslovi niso znamenje duševnih vrlin, ampak kažejo v pretežni večini zgolj na socialno vrednost. Ne koliko kdo zna, ampak kako visoko pride lahko na državni lestvi naprej.

Tega se zavedajoč so smatrali ves pouk kot potrebno zlo, preko katerega ni mogoče prijeti za klin na lestvi. Zato pač lahko trdimo, da jim je bila vsa omika, ki naj bi se je navzeli na svetovnih izobraževaliških, vsiljena, da jo potem zopet primerno oddajajo proti primernemu plačilu v primerni družbi. Torej so jim bile svetovne šole navadne porodnišnice, iz katere pride fant zrel za — mizo. Ali kakor so vsi abnormalni porodi slabi, tako se je pokazal tudi ta zarod bolehen in ničvreden. Pač so se javile zle posledice v vsem obsegu šole na starost, ali to prav nič ne izpremeni na naši trditvi: marazem, gnjilost je večja tembolj, čim kasneje jo zaznamo. Mesto da so porabili kulturno bogastvo v velik narodni boj, so je ponižali do sredstva v malenkostnem socialnem in dnevnopolitičnem boju. In da niso pomenjali skromno ponižnega odpora proti klerikalizmu, bi jim lahko zapisali, da so živeli zastoj.

Kakor se mora opirati vsak pohabljenec — videli smo, da trpe na abnormalnem porodu — na tujo pomoč, tako delajo zdaj tudi oni. Kar ni ravno ultraklerikalnega na Slovenskem, vse to jim je „naše“. Gotovo jim teh iluzij ne jemljemo, kajti tudi o stareih je znano, da postanejo v zadnjih letih včasih zelo naivni. In tem manj jim hočemo kvariti veselje, ker vemo, da take za nje prijetne misli nikomur ne škodujejo. Saj niti zločincem ne odrekavajo zadnje tolažbe, in mi bi storili to svojim — očetom? Kako nehvaležno!

Toda z ironijo v stran. Naše oficielno razumništvo, ki bi znalo pač izkoristiti s spretnostjo nedosežnega virtuoza vsak še tako majhen in nedolžen trenotek v našem javnem življenju, ki ni prezrlo prilike pri nobenem odkritju spominske plošče in nadgrobnih spomenikov, ki ni manjkalo pri nobenem zabijanju žrebljev v nove zastave in ni pozabilo na nobeno petletnico, da bi se ne šopirilo z godbo — kako dobro preračunjeno! — in dolgimi govori ter aranžiralo slavnosti tako, da je počasten vsaj eden njenih, če ne že cela družba — to razumništvo, ki je pripoznalo že javno, točno in jasno, da je dogospodarilo in da ne more naprej, nima v sebi toliko časti — o ponosu ne moremo govoriti — da bi prosilo samo za pokoj. Državnikom zadoštuje migljaj — kaj je treba našim prvkom? Ali ni bilo izpričevalo, ki so je podpisali sami, močnejše kakor vsak sunek? Ali pa so že tako daleč, hočemo reči: so okosteneli že tako daleč, da niso moralnim utisom več dostopni; nas

Beguni z otoka Sahalina.

Sibirska povest. Spisal Vladimir Karalenko. (Dalje.)

5.

Kaznjence iz sedme vojašnice so odposlali drugam, da so napravili tako prostor novo-došlim. K vходу so postavili za nekaj dni stražo, ker drugače bi se jetniki, navajeni okov in straže, razkropili po otoku kakor ovee, ki jim odpreš hlev.

Tistih, ki so živeli že več časa na otoku, ni nihče več zapiral, kajti vsak kaznjence je moral priti itak prav kmalu do prepričanja, da je beg s tega otoka najdrznejše podjetje, ki ne pomenja družega kakor največkrat smrt. Od želje ubežanja so se dali premotiti le redkokdaj kateri, navadno le najpodjetnejši in najkrepkejši, in še ti so si stvar prej dobro premislili. Zapirati take je pa samoobsebi umljivo nepotrebno: ubeže tako in tako, najsi že iz vojašnice ali od dela.

„Buran, svetuj zdaj!“ je prosil Vasilij starca tri dni po prihodu na otok. Ti si najstarejši, torej nas imaš voditi po poti in nam ukazovati. Najprej mislim nam bo potreba več hrane s seboj in prtljage.“

„Kaj naj svetujem“, je odgovoril Buran utrujen. „Teško je. Moja starost ni več za take

hočejo prisiliti, da jim pokažemo močnejše, kje jih želimo videti z ozirom na javno korist in narodni blagor, kajti resnično: nam niso nikjer na potu.

Dolgo let so nam vladali, dolgo časa so nas vodili. Sem in tja. Ponižna slovenska ovea je drla vedno za svojim ovnom. Tudi v ogenj bi šla za njim, da se ni tega oven sam najbolj bal. Mislimo pa, da je zdaj vendar enkrat čas, da odide tisti tudi dejanski, ki je sam pripoznal, da je bilo to slepomišljenje brez vsakega uspeha in da smo Slovenci danes prav tam kakor pred tridesetimi leti. Za malokaj se imamo zahvaliti svojim prvkom: zasluge za slednje dejstvo jim ne moremo odrekovati.

Če ne rešijo vprašanje oni, potem vsaj mi ne smemo pozabiti, kaj je naša dolžnost. Kakor očitamo starim, da ne vedo, kaj je njih dolžnost napram samim sebi in svojemu narodu po konstatiranju popolnega prvaškega bankerota po lastnem obračunu, tako bi vstali nekoč tudi naši potomci in nam lahko zaklicali, da nismo storili tega, kar je bila naša dolžnost. Do tega očitanja pa naj ne pride.

Te vrstice naj pričajo, da se zgodi vse, kar prinese prihodnost, kot posledica terorizma od zgoraj. Ako se hoče boj izsiliti do skrajnosti: mi imamo poguma dovolj, ga tudi do skrajnosti voditi. Njih nasilju odgovori naš odpor, in naj bo še tako strasten in obupen: sredstev se hočemo posluževati vselej dostojnih. V ničemur, tako tudi v tem ne gremo po vzgledu k svojim starim voditeljem in prvkom.

Razvoj, bistvo in nevdržnost dualizma.

III.

Hitri padeč dualizma.

(Vladar se navdušuje za madžarstvo. — Pravi namen nagodbe. — Opozicija proti vladni stranki. — Nekateri iz opozicije se udado. — Nastanek ogrske liberalne stranke. — Nasilnost liberalcev. — Opozicija narašča. — Smrt prestolonaslednika Rudolfa. — Opozicija demonstrira naprej. — Opozicionalne stranke se združijo v koalicio. — Popolni poraz liberalcev. — Obenem konec dualizma. — Kaj zdaj na njegovo mesto?)

Dualizem ni pomenjal dejanski nič drugega, kakor teptanje narodov v habsburški monarhiji. Kakor nikdar, tako tudi tedaj niso imeli v naši državi niti potrebnega razumevanja niti toliko čuta časti in spoštovanja do samega sebe, da bi pripoznali tudi drugim narodom pravico do razvoja in obstanka. Kakor danes, tako so videli višek državne modrosti i v oni dobi, ko so podpisali nesrečni dualizem, v zatiranju slovenskih narodov. Komu drugemu na ljubo je bila izročena usoda narodov v Avstriji Nemcem, na Ogrskem Madžarom? Dokler se ni pričel entuziasmirati naš vladar za madžarstvo, toliko

stvari. Približno po treh dneh nas pošljejo po več skupaj na razne kraje na delo, torej nam ne bo delalo ubežanje nobenih posebnih težav. Iz vojašnic ne bo težko priti, samo seboj ne boš smel ničesar imeti. Torej si stvar premisli, kako hočeš napraviti.“

„Ti preudari stvar, Buran; ti moraš vse to bolje znati od nas!“

Toda Buran se ni zmenil prav za nič. Kadar pa ga je kdo ogovoril, je neprijazno zarenčal. Z nikomur ni izpregovoril sam niti besedice, sam s seboj pa je neprestano mrmral. Stari klatež, ki je bil deportiran zdaj že v tretje v te kraje, je slabel vsak dan bolj.

Med tem se je posrečilo Vasiliju, pregovoriti deset fantov, drug krepkejši od drugega, za beg. Hotel je zdaj oživetiti še Burana, ali ta ni kazal za ubežanje prav nobenega zanimanja. Starec je postal le redkokdaj bolj živahen, in še tedaj je navadno končal s slutnjo, da bo konec bega nesrečen.

„Ne uidem usodi na tem otoku!“ — to so bile vedno iste besede. Le tu in tam se mu je vrnila živahnost za dlje časa, in potem je pripovedoval Vasiliju, ležeč na večer v svojem šatoru, kakšna je okolica in kakšna so pota na otoku.

časa je gospodarila tudi na Ogrskem nemščina; ko pa so ga pridobili na svojo stran razni ogrski grofje in baroni, jim je predala najvišja vlada na milost in nemilost nemadžarske narode.

Ali slabo se je izplačala vladarju njegova popustljivost napram Madžarom in polagoma se je razpršilo vse navdušenje do moza, ki je podpisal dualizem.

Nagodba je imela, kakor je bilo razvidno iz predstojećih dveh člankov, svojo oporo in zagovornico v Deák-Andrasijevi stranki. Ali ker se je ta napram dunajskemu dvoru kar topila servilnosti, ni bilo težko duševnim in dejanskim potomcem iz upora 1848. leta oponirati večini. Opozicija je nastala na skrajni levisi in na levi strani sredine. Pokazalo se je, da je bila nagodba le ena stopnja v popolni ločitvi Ogrske od Avstrije, po naše: v ločitvi Ogrske od habsburškega vpliva.

Koloman Tisza sam je revolucioniral tedaj v levi strani središča. Pa tudi drugi opozicionalci na skrajni levisi niso imeli težkega stališča: na čelu Deákove stranke so stali duševno ne preveč nadarjeni in v poštenju ne natančni ljudje. Vladna stranka je pričela tedaj razmišljati, kaj naj stori. Videla je, da moč in vpliv opozicije raste in da si pridobiva polagoma simpatije med ljudstvom. Zato je posegla po kaj priprostem sredstvu: dala je pri svoji mizi prostora za nekaj mož iz opozicije. Pridobili so si zmernejši del opozicije pod vodstvom Kolomanom Tiszom in jih s tem hočeš nočeš prisilili, da so šli po isti poti z njimi. Dne 14. februarja 1875 se je strnil zmernejši del opozicije pod Tiszom z Deákovo stranko v novonazvano liberalno. Tako se je porodila ogrska liberalna stranka, ki je opravljala vsa vladna posla in imela večino do predzadnjih volitev v l. 1905.

Vladala je s prav istim nasiljem, kakor Deákova stranka, izdala je ljudskošolski zakon (1879) in ukazala, da se mora poučevati na vseh šolah madžarsčina kot obvezni predmet, poslaniško dobo je zvišala od 3 na 5 let — zapirala je slovaške gimnazije drugo za drugo, izključila je slovaške dijake iz šol, če je dobila pri njih kako knjigo v materinskem jeziku; tej stranki pripadajoči možje so obiskavali celo stanovanja slovaških srednješolcev in jim vse preiskali, če se morda vendar ne dobi kje kak slovaški tisk; nekega nemškega pesnika, ki je zložil pesen z naslovom „varovajte svojo narodnost“, so zaprli za dve leti; nekega romunskega pisatelja na štiri leta ječe; vsem nemadžarskim narodom je zabranila vsako izobrazbo v njih materinskem jeziku — sploh v vsakem oziru nazadnjaška, da je bilo naravnost ironija, če se je nazvala liberalna!

V opoziciji so ostali samo še najskrajnejši elementi, ki so imeli tako dovolj poguma kakor odločnosti, bojevati se naprej, dokler ni dosežena popolna neodvisnost Ogrske. Prezreti pa ne smemo, da ni bila ta opozicija v ostalem

prav nič svobodoljubnejša, kakor so bili liberalci: šlo se ji je samo za državno neodvisnost. V ostalem je bila prav tako nazadnjaška. Odtod razumljivo, da so se bratili v opoziciji klerikalci z židi itd.

Ali če ne politične globine, srečo pa je gotova imela ta levica. Neprestano oponiranje v zbornici bi ji dosti ne hasnilo, zlasti ker je bila večina vsled združitve nekaterih iz opozicije in s staro vladno stranko zdaj še večja in je delala pri volitvah, kar je hotela. Zaslepljenost vladnih organov ji je storila to, kar ni mogla lastna sposobnost. General Janski je dal ovenčati leta 1886. grob avstrijskega generala Hentzija, ki so ga ubili ogrski uporniki leta 1848. Ta dogodek, kakor tudi je nedolžen samosebi, je izrabila opozicija v vse mogoče agitacije proti Avstriji. Demonstracija je sledila demonstraciji, razvneli so narodnostni čut do skrajnega šovinizma, obvladali so ulico in pod pritiskom javnosti niso dosegli samo, da je dala vlada podreti spomenik, ki ga je postavil temu generalu nadvojvoda Albreht (leta 1852.), ampak da je naslovil cesar iz Išla celo lastnoročno pismo ogrskemu ministrskemu predniku Tiszi — nekdanji opozicionalci! — v katerem je poskusil dati popolno zadoščenje „razžaljenemu madžarskemu narodnemu čutu!“ Kot novo agitacijo proti Avstriji — beri: proti habsburški monarhiji — so porabili zopet žalostno obnašanje naše vlade napram prvemu bolgarskemu knezu Aleksandru Batenberškemu, ki je bil na Ogrskem zelo priljubljen vsled svojih simpatij, ki jih je kazal napram Madžarom zlasti o priliki velike deželne razstave v Budapešti. Še srečneje je došlo opoziciji obnašanje liberalne stranke leta 1888., ko je izdelavala nov brambni zakon. Liberalna stranka, ki je, kakor omenjeno že zgoraj, služila cesarskemu dvoru na Dunaju kolikor se je sploh dalo, je predlagala pri tej priliki izpremembo nagodbe v tem oziru, da naj ima vladar sam pravico določati rekrute, ne da bi moral vprašati prej državni zbor. Opozicija je najstrastneje napadala vladno stranko in dokazala, dasi ni sama drugače nagodbe nikdar hotela priznati, da žrtvuje ta izprememba celo tiste pravice, ki jih je zajamčil vladar Ogrski z nagodbo.

Zopet je šla opozicija na ulico. Njeni uspehi so bili večji kot kdaj prej. Boj proti tej izpremembi nagodbe je bil obenem boj proti Habsburžanom, kar se je nastopno leto tudi dejanski pokazalo.

30. januarja l. 1889. si je končal v gradu Mayerling svoje življenje prestolonaslednik Rudolf s kroglijo svoje lovske puške, ko je videl, kako tragična usoda mu je naklonjena. Prišel je tedaj njegov oče iz Dunaja v Budapešto, da je proč od kraja, ki ga je neprestano spominjal na nenadomestljivo izgubo. Mislili so tedaj v ogrskih vladnih krogih, da neha opozicija s svojim bojem proti vladi vsaj za nekaj časa.

„Dvakrat si pa tam že hodil, torej boš vendar vedel, kje so kordoni.“

„Seveda sem šel, res!“ — in v njegovih mrkljih očeh je zablestelo. „Poslušajte torej, kaj vam povem, in ravnajte se po tem. Kmalu vas pozovejo, da odidete v mline. Naložite si tedaj jestvin, kolikor si morete. V mlinu je Petruška, tudi eden naših. Od tam hočemo potem pobegniti. Tri dni nas nihče ne pogreša — toliko časa se ti po tukajšnjih običajih ni treba javiti. Če zbolí kdo izmed jetnikov, se vleže v gozd pod drevo in čaka okrevanja pod milim nebom. Če se še četrtega dne ne povrne, ga smatrajo ubežnikom. Kdor se torej vrne po treh dneh, naj se vleže kar sam na „kozla“.

„Čemu na „kozla“? Prostovoljno se, Bog daj, gotovo ne vrnemo!“ pravi Vasilij.

„In če se ne vrneš!“ je dejal Buran slabe volje in iz oči mu je izginila prejšnja svetloba, „te razmesarijo zveri v šumi, ali pa te ustrelje vojaki kordona. Prav nič ne premišljajo, če nas zagledajo; ne pošiljajo nas več nazaj... na mestu, kjer jim pridemo pod puško, nas ustrelje in konec je vsega!“

„Ne krehaj, stara vrana! Jutri odidemo. Bobrovu povej, česar nam je še treba, „občestvo“ nam preskrbi vse.“

Ali proti vsemu pričakovanju so vprizarjali opozicionalci neprestane poulične demonstracije, tako da se je vladar umaknil z ogrske stolice. Zdaj je opozicija triumfirala in padla je vladna predloga glede vojaških novincev.

Naravno, da je padal s tem ugled liberalne stranke vedno bolj na korist opozicionalcem. Nekdanji mož opozicije, pa pozneje v liberalno stranko vstopivši Koloman Tisza je podal demisijo s celim ministrstvom dne 13. marca 1890 (bil je minister celih 15 let) in nasledoval mu je Szarpary, za njim Weckerle, Banffy, Szell, Kuhen, Stefan Tisza (sin Kolomanov), Fejervary — sami možje, ki jih je opozicija neprestano napadala, neprenehoma pobijala, dokler ni zmagala.

Izpočetka opozicija sama ni vedela, kaj pravzaprav hoče, ker je nosila mržnjo proti Habsburžanom samo v svojem srcu. Ker je imela vladna liberalna stranka večino, je odločevala pri volitvah poslancev v državni zbor; ker je imela na razpologo denar in vojaštvo in slednjega opozicionalci niso imeli, se jim je le redkokdaj posrečilo, pridobiti si kako novo zmago pri volitvah, zato so zahtevali vedno glasneje splošno in enako volilno pravico (čeprav so jo danes izdali!); v državnopravnem oziru pa samostojnost ogrskega državnega ozemlja in madžarsko komando pri ogrskih polkih.

Opozicija, ki so jo tvorili desidenti (grof Julij Andrassy in kakih 20 njegovih aristokratskih prijateljev, vsi seveda brez posebne zmožnosti, vpoštrevani samo vsled imena in obilnega denarja), banffijci (13 mož pod Banffijem, ki je bil še leta 1897. najbrezvestnejše orožje v rokah dunajskega dvora; vsa skupina je spadala še pred nekaj leti k liberalcem; zlasti jo označuje skrajna jezikovna nestrpnost), ljuđska stranka (nekaj nad 20 mož pod vodstvom grofa Zichyja (izg. Zičija), se plazijo enkrat pred dvorom po trebuhu, potem groze z revolucijo in pomagajo drugega dne pri volitvah židovskim kandidatom!) in končno Košutova stranka (nekaj Apponijeva ali Ugronova skupina) imenovana tudi neodvisna stranka (izmed vseh opozicionalnih strank zahteva neodvisnost Ogrske javno samo ta) se je združila tekom časa v koalicijo s Košutom ml. na čelu, da more voditi boj proti liberalni stranki vspešneje. Ali vsa ta koalicija se ne razlikuje od liberalcev prav nič ne po starokopitnosti ne po zagrizenosti v narodnem oziru, sovražna je bila liberalcem največ zaradi — oseb.

Pred volitvami leta 1905. je štela koalicija komaj 85 mož izmed 453, pri naslednjih volitvah je dobila vsled policijskih in drugih nasilnih nastopov liberalcev v državnem zboru in v javnosti, nad katerimi se je zgražala vsa javnost, že 190 mož in pri letošnjih volitvah celo 240.

S tem je bila pokopana liberalna stranka na Ogrskem za vedno. In več!

Starec je mrmral zopet nekaj nerazločnega pred se in odšel je s povešeno glavo odtod. Vasilij je ukazoval med tem tovarišem, česa jim je treba za beg. Službi pomočnika najstarejšemu se je odpovedal že prej in mesto njega je bil voljen nekdo drug.

Beguni so znosili svoje stvari vkup, zamenjali so svojo slabšo obleko z boljšo tistih tovarišev, ki niso hoteli ubežati, in ko so bili kaznjenci pozvani, naj se oglasijo tisti, ki bi šli v mline, se je javila vsa naša desetorica. Še tistega dne so se podali na pot. Samo Burana ni bilo nikjer.

Družba begunov je bila izbrana najboljša. Vasiliju se je pridružil njegov prijatelj Volodjka; Makarov, pravcati velikan, drzen in spreten, ki je ubežal že dvakrat iz rudokopov; dalje dva Čerkeza, zvesta in odločna mladeniča; nadalje nek Tatar, prav tako premeten kakor zavraten, ali prekanjen, kar se je dalo in je mogel biti zato zelo koristen. Poleg tega še nekaj drugih klatežev, ki so prehodili že vso Sibirijo.

Ves dan so prebili v gozdu, prenočevali tam in čakali še en dan — Burana ni bilo od nikoder. Poslali so Tatarja v vojašnico, da pogleda po stareu. Previdno se je splazil Tatar h kasarni in dal poklicati starega kaznjencea Bo-

Padla je z zmago Košutovcev tudi tista stranka, ki je rodila in varovala dualizem, in vprašanje nastane, kaj zdaj? Padla je naprava, ki je bila vsvarjena edino v namen, ki smo ga napisali zgoraj: iz scvršstva do svobode narodov v monarhiji, iz sovrašstva do Slovanov. Vsi tisti, ki so delali na dualizmu, so znani kot največji in najtrdovratnejši nasprotniki slovanskih narodov v naši monarhiji — in zdaj so izgubili svojo najmočnejšo oporo: ogrske liberalce. Kaj zdaj? Če je odividen namen in brezmiselnost dualizma, če je pokopana nagodba, ki jo imenujemo lahko najgršo potezo v našem političnem življenju, umor slovanskih narodov, — kaj zdaj?

Na Ogrskem živi več Slovanov, Nemcev in Romunov kakor je vseh Madžarov, in prav tako je v Avstriji mnogo več slovanskih narodov, kakor je Nemcev, in vendar vlada s pomočjo dualizma tamkaj Madžar tukaj Nemeč kot absolutni vladar — kaj sledi iz vsega tega?

Ali ni odprta samo ena pot: če tvorita Ogrska kakor Avstrija dve skupini narodov, in sicer tu in tam izvečine istih narodov, ali ima potem stvar še kako smisel delati iz teh narodov dvoje državnih skupin? Brezmiselnosti dualizma se hoče pridružiti zdaj druga? In vse to zopet vsled starega — sovrašstva do Slovanov!

Možje, ki stoje danes na čelu ogrske vlade, so iz vrst nekdanje opozicije, torej že samoobsebi nasprotniki dualizma. Dualizem je pokazal svojo nevdržnost tako jasno, kakor je bil jasno razkrinkan tudi njegov namen, in nikogar nima, ki se ga upa resno zagovarjati.

Stojimo torej pred velikimi dogodki: mesto dualizma mora priti nekaj novega — kaj? Molčijo tudi zdaj romanski in slovanski narodi v monarhiji tako, kakor so leta 1867? Je mogoče vladati še danes s tem, da se da moč tu Nemečem tam Madžarom, povsodi pa se nasilno zatre večino? Ali ni dobila krona in vsa habsburška dinastija v zadnjem času udarcev, drug hujši od drugega, in vse to kot odboj tistega udarca, ki je bil namenjen večini in je bil posebljen v dualizmu? More vladati na najvišjem mestu še kako drugo prepričanje, kot pravico vsem enako za enake dolžnosti? In končno: ali ne pelje ta pot k zvezni državi, federativni uniji, narodni federaciji ali kakor se že imenuje to, kar naj nadomesti — dualizem?! I. Š.

Češka.

(Združenje naprednih strank.) Zastopniki največjih čeških meščanskih strank so se sešli minulo soboto, da bi se posvetovali, ali bi ne bilo mogoče združiti vse tiste napredne elemente, ki hočejo v resnici demokratično, pozitivno politiko. Na to stališče se je postavljala zlasti dr. Kramař. Tudi prof. Masaryk je dejal, da je združenje najboljših strank in najboljših

brova, Vasiljevega prijatelja. Prihodnjega dne je prišel Bobrov sam k begunom v gozd.

„S čim vam morem postreči, prijatelji?“

„Pošlji nam Burana, a na vsak način. Brez njega ne moremo nikamor. Če potrebuje še kaj seboj, dajte mu vse. Tu ga hočemo počakati.“

Bobrov se je vrnil v vojašnico in videl, da se Buran kar nič ni pripravil za beg. Taval je okrog in mrmral sam s seboj.

„Kaj pomišljaš, Buran?“ mu zakliče Bobrov.

„Kaj?“

„Kako, kaj? Zakaj nisi že pripravljen?“

„Stopiti v grob sem že davno pripravljen!“ Bobrov se je jezil.

„Kaj je vendar to! Že četrti dan sede ostali v gozdu in čakajo na te. Naj se vrnejo mar zdaj in se posade sami na „kozla“? In ti hočeš biti star klatež?!“

Stari Buran se je jokal.

„Moj čas je že minul... ne pridem več s tega otoka. Star sem, prestar za življenje!...“

„Star ali nestar, to je tvoja stvar. Če ne dočakaš srečnega konca bega ali pa umreš med potjo — nihče te ne bo klel vsled tega; če pa naj ne zadene enajst tovarišev kazen na „kozlu“,

mož neobhodno potrebno, ako se hoče računati na mirno politiko v pozitivnem smislu. Povdarjal je nadalje, da imajo danes Mladočehi proti sebi vse kmetsko prebivalstvo, velik del razumnosti in vse obrtnike, torej bi bilo popolnoma napačno postopanje, če bi se hotela stranka Mladočehov oživeti s tem, da vzame v svojo sredo nekaj novih mož, marveč je treba korenite izpremembe tako pri programu, kakor pri vodstvu. Za združenje strank pa še ni treba, da strankarsko življenje preneha: samo treba ni vsakogar, ki je drugačnih misli, takoj razkričati kot izdajalca domovine.

(Cesarjev obisk.) Avstrijski cesar se je odpeljal na nemško razstavo v češke Liberce. Ob tej priliki je posetil še druga mesta ob progi. Vstavil se je tudi v Kutnigori, kjer ga še ni bilo, odkar sedi na vladarskem prestolu. Kakor znano, je bila Kutnagora svoj čas drugo prestolno mesto čeških kraljev in znano vsled svojih srebrnih rudnikov. Tudi danes je še okolica Kutnegore bogata rud.

Bosna-Hercegovina.

(Teptanje svobodne besede.) Tiskovne razmere v Bosni so prav take, kakor da je ta dežela turški pašalik in ne avstrijska pokrajina. Vsako svobodno besedo zatre cenzura, kakor da stoji na čelu Bosne — ban Kuhen Hederwary! Izmed letos izišlih 129 števil sarajevskega „Hrvatskega Dnevnika“ je bilo samo 18 brojev, ki niso bili zaplenjeni. Seveda ni „Bosnische Post“ nikdar konfiscirana! In potem so še razne državne oblasti užaljane, če se jim očita tiranstvo! Več o teh razmerah prihodnjič.

Črnagora.

(Nemiri ob meji.) Ob črnogorsko-turški meji se prigode še vedno spopadi med kristjani in mohamedanci. Neko turško patroljo so Črnogorci postrelili. V Albaniji se boje, da udero Črnogorci v njih deželo.

Bolgarija.

(Oboroževanje.) Bolgarska vlada je naročila pri francoskih tvrdkah velike množine obrežnih topov, morskimi min in čolnov za polaganje takih min. Vse to v obrambo črnogorskega obrežja.

Romunija.

(Sprejem dunajskega župana.) Dunajski župan dr. Lueger se je odpeljal minule dni v glavno mesto Romunije, kjer je bila otvorna pred kratkim velika razstava, kjer ima tudi Avstrija svoj posebni paviljon, ki zavzema štiri tisoč kvadratnih metrov prostora. Dr. Lueger je bil v mestu sijajno sprejet. Kot župan glavnega cesarskega mesta Dunaja je bil sprejet od raznih ministrov, od kralja in kraljice. Zanimivo je, da se je peljal Lueger mesto po najkrajši poti čez Budapešto v velikem loku preko Galicije in Bukovine, samo da se ogne Ogrski.

potem mora šiti. Treba mi ni družega, kakor povedati „občini“, kaj si storil, in potem veš, kaj te čaka.“

„Vem“, pravi Buran resno, „in zaslužim to. Ali tako bi ne hotel končati. Torej pojdem, ali ničesar nimam pripravljenega za pot.“

„Vse dobiš, in sicer takoj. Samo povej kaj.“

„Najprej mi prinesite dvanajst dobrih haljin.“

„Kaj nimajo oni nobenih?“

„Poslušaj, kaj ti povem“, je odgovoril Buran živo. „Vem, vsakdo ima po enega, ali potrebuje se dveh, kajti enega bo moral vsakdo odstopiti domačinom, da nam prepuste čoln. Dalje potrebujem dvanajst močnih nožev, dve sekiri in tri kotliče.“

Bobrov je sklical občino in je sporočil, česa je treba.

Vsakdo, kdor je mogel, je odstopil po eno haljino, kajti vsi kaznjenci so se veselili v svojem srečnem podjetnih begunov, ki so napravili drzen načrt, odtrgati se iz teh verig in doseči svobodo. Kotliče in nože so dobili deloma zastonj, deloma za nizko odškodnino pri naselnikih.

(Dalje prih.)

Spor na Balkanu.

(Romunija in Grška.) Dve balkanski kraljevini, Romunija in Grška sta se prav resno sprli. Odpoklicali sta obe svoje zastopnike domov. Varstvo nad Grki v Romuniji je prevzela Rusija, nad Romuni v Grški Italija. Vzrok sporu so že dolgotrajni prepiri v Makedoniji zaradi Kucovlahov. Kucovlahi ali Cincari, kratko tudi Vlaha imenovani, ali kakor se nazivljejo sami: Romuni, so Romuncem sorodno pleme, ki žive — vseh bo do 180 tisoč — raztreseno po Epiru, Tesaliji in zapadni Makedoniji, gosto naseljeni pa ob gori Pindus in na vzhodu Janinskega jezera, in so naseljeni stalno kot trgovci in obrtniki, deloma se žive od živinoreje. V zadnjem času so vzeli romunščino kot svoj leposlovnji jezik, ki se ga uče po šolah, v kar so si izposlovali posebno dovoljenje od turškega sultana. Ker pa so grške vstaške čete vedno napadale Kucovlahe, se je zavzela za te Romunija, ki je pričela vračati preganjanje nad Kucovlahi z represalijami nad Grško.

Francija.

(500 milijonsko posojilo. Iz zbornice.) V francoski zbornici je predlagal poslanec Lemir, naj najame država posojilo v znesku 500 milijonov frankov, da kupi s tem obubožanim rodbinom, ki imajo premalo ali nič zemljišča, toliko sveta, kolikor je za preživljenje neobhodno potrebno. Poslanec Coutant (izg. Kután) je predložil zakonski načrt, po katerem naj bi bilo v bodoče delodajalcem prepovedano, plačevati delavce, ki prihajajo iz tujih držav nižje kot domačine.

(Papež se odloči za ločitev?) Iz Vatikana prihajajo tako nasprotujoče si vesti o papeževem obnašanju napram ločitvi cerkve od države v Franciji, da človek ne more vedeti, pri čem da je. Po najnovjših poročilih naj se je papež vendar odločil ločitev pripoznati. (Protestantovska cerkev je tako ločitev že pripoznala.)

Rusija.

(Revolucija?) Iz Rusije prihajajo resne vesti. Vsa dežela naj je zopet po koncu in dela za revolucijo. Delavci, kmetje, dijaki in vojaštvo, zbrani na velikih shodih zahtevajo pomiloščenje političnih jetnikov, zemljo in svobodo. V Petrogradu so pričeli s štrajkom peki, zidarji, tesarji in kamnoseki. V Odesi štrajkajo delavci v lukah. V Kronstadtu pri Petrogradu so se spuntali mornarji vojnega brodovja.

(Iz dume.) Kmetski poslanec Jezerski je predlagal, da naj se razdeli ves svet, ki ga imajo vlada, cerkev in car, brezplačno med kmete. 15 odposlancev iz dume je odpotovalo v različne kraje, od koder so prišle vesti, da so veliki kmetski nemiri. Vsakemu poslancu je dovoljeno v dumi govoriti samo deset minut. Predsednik meri ta čas z uro na pesek. Duma je odposlala troje poslancev, da se prepričajo o grozodejstvih v Bjelostoku. Poslanci raznih strank so sklenili vprizoriti splošen štrajk.

(Krvavi dogodki v Bjelostoku.) Bjelostok je rusko mesto, ki šteje do 75.000 prebivalcev. V tem mestu je vprizorila vlada velike gonje proti židom. Dokazano je, da so bili policaji in vojaki tisti, ki so kradli, vlomili v trgovine in pobijali žide. Nad sto židov je ubitih. Razsrjenost nad takim postopanjem vladnih organov je splošna, ne samo v Rusiji, ampak po vseh državah.

(Grozodejstva.) Strašne vesti prihajajo iz Bjelostoka o napadih na žide. Deklice je razdivjana množica raztrgala vpricho mater, nekemu židu so odžagali obe nogi, mnogo žrtev je tako razmesarjenih, da jih ni mogoče spoznati. Najhujše je, da so deležni teh umorov in ropov ne samo nižji policaji in vojaki, ampak tudi nekateri oficirji. Le malo je bilo takih častnikov, ki so skusili vse, samo da preprečijo grozodejstva. General Burgajevski je dajal tolпам osebno pogum k novim grozodejstvom. Na licu mesta vodijo preiskavo trije poslanci dume: Ščepkin, Arakadžev in žid Jakobson.

Anglija.

(Obisk nemških časnikarjev.) 48 znamenitejših nemških časnikarjev je napravilo skupen izlet v Anglijo. Na železnicah kakor na

ladjah so se vozili zastoj. Nemški Lojd jim je preskrbel največjo udobnost na eni svojih najkrasnejših ladij. Obisk nemških časnikarjev naj manifestira prijateljske odnose med Anglijo in Nemčijo. Angleški kralj je izrazil željo, da bi prišli nemški časnikarji na zajtrk k njemu.

Štajersko.

Brežiški Slovenci so na protestnem shodu dne 9. t. m., sklicanem od dr. Ivana Benkovič, sklenili oster protest zoper dogodke ob binško slavnosti, osnovali lokalni „Narodni svet“, sklenili osnovati lokalni tednik „Posavska straža“, izhajajoč v Zadružni tiskarni na Krškem z narodno-radikalnim in gospodarskim programom, in sklenili osnovati stavbinsko zadrugo „Lastni Dom“, katere osnivalni občni zbor se je vršil minulo soboto. „Lastni Dom“ je registrovana zadruga z omejeno zavezo, s sedežem v Brežicah in ima sledeče načelstvo: Dr. Benkovič (načelnik), dr. Strašek (načel. nam.), Jos. Agreš (tajnik), M. Balon (blagajnik), B. Kunej, Jos. Uršič, Jos. Mastnak (odborniki).

Poslanec Ploj je postal častni član brežiškega Sokola. Brežičani so mu hoteli pokazati s tem svoje priznanje za zasluge, ki si jih je pridobil dr. Ploj za sokolsko slavnost v Brežicah.

Ljudsko veselico v Celju priredi naša moška in ženska podružnica Ciril Metodove šolske družbe. Veselica, ki se vrši v najširšem obsegu na vrtu in v vseh prostorih našega Narodnega Doma, bo na nedeljo dne 8. julija.

„Slovenski Gospodar“ je res zanimiv list. V Dobrni pri Celju je umrl neki 22letni fant in to je povedal „Slov. Gospodar“ v 1200 črk broječi notici. Na dolgo in široko se pripoveduje, kako je bil umrl fant „marljiv in neustrašen ud Marijine družbe do hladnega groba“, veren, ponižen, pobožen in prikupljiv — v istini Marijin otrok. Ta ponovni pristavek je jako važen, ker je notica dolga in bi se od pričetka do konca lahko pozabilo, da je bil umrl — Marijin otrok. Toda to še ni dosti. Zato navede notica še kratko vsebino obeh nagrobnih govorov, ki sta jih imela neki župnik in neki vseučiliščnik ob fantovem grobu. Torej je zdaj vendar zadostno skrbjeno, da ne pozabi svet, da je pokojni „pogosto prejemal svete zakramente“ in je hodil na Marijine shode. — Nastane samo vprašanje, kam so prišli slovenski listi in če ne vedo nič koristnejšega pisati?

Nad pol milijona kron škode je napravila toča, ki je pobila vinograde v Halozah. Toda to škodo bodo trpeli vinorejci še obe prihodnji leti, tako da ne bo vsa cenitev škode znašala dosti manj od enega milijona kron.

Ljudsko knjižnico je otvorila Slovanska čitalnica v Mariboru minulo soboto. Knjižnica se nahaja v Nar. Domu. Izposojevanje se vrši vsak četrtek od 7—8. ure zvečer, in vsako nedeljo od 10—11. ure dopoldne. Več istotam.

Resnici na ljubo. Piše se nam: Ljubljanski „Slov. Narod“ piše, da so pričakovali naši klerikalni krogi, da dobi dr. Korošec vsaj 50—60 tisoč glasov. Tega res ni nihče mislil, kajti znano je, da je vdeležba pri naših volitvah vedno slaba, le letos, ker so bile volitve direktne, je bilo malo živahnejše. Leta 1897. je volilo v naši peti kuriji od 71.000 volilcev skoro 14.000 mož; leta 1901. od 62.000 volilcev niti ne prav 10.000. Sploh pa je komaj vseh volilcev 60 tisoč in da dobi vse te glasove Korošec, si je domišljjal kvečem — Slov. Narod.

Slavnost v Rušah obeta biti velikanska. Vsa pevska in druga narodna društva se pripravljajo za največjo udeležbo. Prorokujejo, da ni še videlo slovensko Pohorje tako velike narodne slavnosti, kakor bo ta v Rušah dne 15. julija t. l.

Zrtev svojega poklica. Minulo soboto je v železniškega uslužbenca Jožefa Močivnika na progi blizu Marija-Gradea pri Laškem vlak butnil z veliko silo in ga vrgel v bližnji kameniti jarek, kjer je nesrečno mrtev obležal.

Ravnotežje je zgubil. V Brežicah je pregledoval ključavničar Jerič (pri tvrdki Wagner) na zgradbi mostu čez Savo in Krko neka ključavničarska dela in je pri tem omahnil, izgubil ravnotežje ter padel tako nesrečno na spodnje travertze, da je obležal na mestu mrtev. Zapušča mlado vdovo in enega nepreskrbljenega otroka.

Solske počitnice se prično v ljutomerskem okraju dne 16. julija in trajajo do 15. septembra. Ravno tako v celjskem okraju, razen sledečih krajev, kjer se prično počitnice s 1. avgustom in trajajo do 1. oktobra: Griže, Liboje, Zg. Poniška, Št. Pavel, Petrovče, Žalec, Dobrna, Št. Jurij ob juž. žel. (deška in deklška), Kalobje, Št. Lovrenc pri P., Nova cerkev, Blagovna, Svetina in Dramlje.

1014 protestantov ima mariborsko okrožje več kakor jih je bilo leta 1899. Vsi ti so bili svoj čas katoličani.

Pri streljanju z možnarji je nastala velika eksplozija o priliki cerkvene slovesnosti v Širjem pri Zidanem Mostu. Fantu, ki je nabijal možnar, je razstrelilo vse prste.

Ob roko je prišel sprevodnik Bizjak pri južni železnici. Zmečkal mu jo je železniški voz. Bizjaka so pripeljali iz Trbovelj v dež. bolnico v Ljubljani.

Koroško.

Nemška nasilnost. Minuli petek se je vršila pred c. kr. okrajnim sodiščem v Celovcu že v drugič kazenska razprava na obtožbo tamšnjega odvetnika dr. Golla zoper dr. Brejca zaradi razžaljenja časti. Na prvi razpravi 30. marca t. l. posluževala sta se obtoženi dr. Brejc in njegov zagovornik izključno le slovenskega jezika ter je razpravljajoči sodnik vsled protesta nasprotne stranke s posebnim sklepom izrečno priznal to nujno pravico, češ, da je utemeljena v jezikovnih naredbah iz leta 1882. in 1904. Zoper ta sklep pritožila sta se dr. Goll in njegov zastopnik dr. Mittereger direktno na predsedništvo c. kr. višjega deželnega sodišča v Gradcu in glej čudo golemo! Le-ta isti sodnik je preklical svoj sklep in prepovedal zagovorniku dr. Trillerju, čim je odprl usta, vsako slovensko besedo. Ker dr. Brejc osebno pri razpravi ni bil navzoč, moral se je njegov zagovornik v interesu stvari same začasno ukloniti sili, ob sebi umevno je pa, da je vložil ogorčen protest in da se bo temu protestu pridružila na vseh pristojnih mestih tudi „Zveza slovenskih odvetnikov“. Tako torej izpolnjuje svoje medene besede oni novi graški predsednik, ki se je ob svojem nastopu kar cedil same „pravice in pravičnosti“. Hvalnejše stvarine za energično intervencijo naši državni poslanci že dolgo niso imeli! — Pri pomnili bi k temu še sledeče: posameznik si v takem slučaju gotovo ne more pomagati drugače nego s protestom, ali da se s protestom prične in neha tudi vsa modrost „Zveze slovenskih odvetnikov“, je gotovo žalostno. Protest je samo beseda, in beseda ostane vedno beseda. Kaj družega je delo. Ako je „Zveza slovenskih odvetnikov“ res taka prijateljica slovenskih pravic, zakaj pa je pustila na zadnjem odvetniškem shodu v Ljubljani dr. Brejca na cedilu? Samo zatrjevanje solidarnosti v besedah je vruga malo: slovenski odvetniki bi jo morali pokazati tudi dejanski. Da so storili to tedaj, bi se kaj takega gotovo ne prigodilo več. Seveda, kjer je utrpeli morda nekaj materialnega, tam se neha boj za slovenske pravice tudi pri slovenskih odvetnikih.

Nesmiselna navdušenost koroških renegeatov pri dohodu Herkomer-konkurentov v Celovec se je kaj slabo izplačala. Odlični konkurenti so se javno izjavili, da je bila vožnja v avstrijskih deželah sicer jako lepa, a da jih je ljudstvo z najnesramnejšimi cenami drlo poleg Dunaja najbolj v Celovcu. „Minderwertig“ značaji se pač nikdar ne zataje, bodisi v narodnostnem ali kakem drugem oziru!

Veselo poročilo je prejel zadnji „Mir“ iz Melvič. Neki dopisnik pripoveduje, kako fletno je bilo na „ohceti“, „po stari zilski navadi smo plesali, pa se še celo malo stepli“. Res, odkritosrčni ljudje.

Kanonik Dobrove je ob času največji agitator na Koroškem. Kjer je le kak shod, povsodi govori, in kar je obžalovati: v strogo

klerikalnem krogu, kakor ljubljanski Slovenec. Nekateri trdijo, da si pripravlja kanonik Dobrovec s tem tla za bodočo kandidato. Nihče mu seveda ne more oporekati, ako hoče nastopiti kdaj kot naš kandidat, kajti pravice agitiranja nikomur ne odrekavamo, ali čudno je, da se drugi krogi na Koroškem ne ganejo. Morda iz ljubezni do sloge?

Otrok požigalec. Petletni deček je zažgal Svočnikov skedenj v Kazazah, ko se je mudil njegov lastnik baš na vojaških vajah v Celovcu. Ker je zgorelo tudi mnogo krme in žita, znaša škoda okrog 2500 kron, zavarovanega pa je bilo le za 900 K.

Nekatera pevska društva se menijo vdeležiti ljubljanske veselice v prid koroškemu Slovincem.

Primorsko.

Iz Tolmina. Poročilo slavnostnega odseka za veliko narodno slavlje, ki je priredi troje bratskih društev iz Tolmina dne 8. septembra:

I. „Narodna Čitalnica“ blagoslovi in razvije svojo zastavo ter obhaja petinštiridesetletnico svojega obstanka.

II. „Rokod. bralno društvo“ blagoslovi in razvije istotako svojo zastavo ter obhaja petindvajsetletnico svojega obstanka.

III. „Prostov. gasilno društvo“ blagoslovi in otvori svoj Gasilni Dom.

Slavnost se bo vršila pri vsakem vremenu, ker je novega trga pokritega za 2000 ljudi.

Veliko narodno slavlje v Tolminu se bode vršilo v širšem obsegu, z zanimivim programom v probujo in v okrepanje obmejnih Slovencev ob deroči Soči na meji italijanski, vršilo se bode v smislu omike, svobode in napredka milega nam naroda in v smislu ideje slovanske vzajemnosti.

Razume se, da je Tolmin prešibek, kaj takega sam izvršiti, zato so uljudno naprošena vsa slavna slovenska društva k sodelovanju, bodisi s svojo navzočnostjo po deputacijah, ali korporativno z zastavami, bodisi slavna sokolska društva s telovadbo, bodisi pevska društva s svojimi zbori itd. Slavnoista so nadalje uljudno naprošena, da blagovole najdalje do 15. avgusta t. l. naznaniti število udeležencev, katero kompozicijo nameravajo oficijelno peti, naj naznanijo slavnostnemu odseku svoje govornike, sokolska društva proizvajanje telovadbe itd. Naprošena so tudi uljudno, da slavnoista uredijo svoje veselice in slavnosti vsaj v bližini tako, da bi ne bile iste na škodo velikemu slavlju v Tolminu. Naznanijo naj nadalje svoj prihod v Tolmin oziroma na postajo sv. Lucija-Tolmin. Potrebno je tudi, da blagovole slavna društva naznaniti do 15. avgusta svoje udeležence zaradi obeda, večerje, prenočišča itd. Svojo udeležbo naj naznanijo slavnoista tudi svoji politični oblasti.

Slavnost prične točno ob 9. uri zjutraj z nastopnim programom, ki se pa še popolni in pravočasno razglasi:

1. K slavnosti dohajajoča društva od dveh stranij v Tolmin se bodo sprejemala na določenem mestu s pozdravom po deputacijah, z godbo in streljanjem s topiči.

2. Slavna društva se zbirajo na velikem novem trgu, kjer bodo skupno pozdravljena po določenih govornikih, ki obenem razložijo na kratko zgodovino in pomen slavnosti.

3. Od novega trga bodo korakala slavna društva v določenem redu spremljana z godbami skozi Tolmin. V Tolminu na trgu se za trenotek ustavijo, kjer jih pozdravi župan v imenu občine.

4. V istem redu se koraka na to v cerkev, kjer se blagoslovita zastavi, izvrše vse potrebne ceremonije, pobratimija zastav itd. itd.

5. Po blagoslovu in razvitju zastav korakajo slavna društva k blagoslovu „Gasilnega Doma“, kjer jih iskreno pozdravi in obrazloži na kratko pomen društva in zgradbe določeni govornik.

6. Od tu je zopet odhod v istem redu skozi Tolmin, spremljan z godbami in streljanjem topičev, naravnost na slavnostni prostor.

7. Do 3. uri popoldne je odmor zaradi obeda. Slavnim društvom bodo odkazane gostilne, kjer se okrepčajo z gorkimi jedili. Za večerjo se dobe mrzla jedila tudi na slavnostnem prostoru.

8. Ob 3. uri popoldne se bode vršila na slavnostnem prostoru velika ljudska veselica s proizvajanjem telovadbe, godbe, petja itd.

9. Ob mraku je obhod po Tolminu z bakljado, godbami in petjem. Tolmin bode ob tej priliki praznično razsvetljen, na bližnjih hribih bodo goreli kresovi, zažigali se bodo umetni ognji in streljalo se bode s topiči.

10. Slavna društva se vrnejo v istem redu na slavnostni prostor, kjer se bode nadaljevala velika ljudska veselica s plesom, godbo, petjem, govori, zažiganjem umetnih ognjev itd. Vsa slavna pevska društva pojejo skupno „Buči, morje adrijsko!“

Slavna društva! Tolminski okraj in njega naravne krasote in zgodovinske znamenitosti so bile do sedaj zaradi preslabe zveze širšemu svetu takorekoč nepoznane, mi pa smo v narodnem čutu mej dvema mejnima sovražnikoma skoraj otrpneli.

Ali novo izgrajena železnica odpre širšemu svetu naravne krasote našega okraja, orjaških naših gora in krasnih dolin z deročimi rekami. Tudi nova železnica sama na sebi nudi človeku obilen užitek na svetovno znamenitih stavbah.

Torej pohitite dne 8. septembra na naše narodno slavlje, si ogledat zajedno naše naravne krasote in znamenitosti ter poživiti in okrepčati nas v narodnem čutu.

Mi Vas sprejmemo po svojih skromnih močeh s slovanskim srcem in slovansko gostoljubnostjo. Segali si bodemo v roke ter prisegali na skupno delo za dostojni obstoj, omiko, svobodo in napredek v smislu enakopravnosti in enakoveljavnosti z drugimi avstrijskimi narodi.

„Tržaško podporno in bralno društvo“, ki je izmed 45 tržaških slovenskih društev eno najstarejših, slavi letos 25letnico svojega obstanka. Odbor z vodstvom na čelu si je naložil nalogo, da ukrene vse potrebno, da bode slavnost 25letnice, kolikor le možno zadovoljila navzoče občinstvo. Tem potom so že danes vabljeni poleg drugega občinstva še vsa bratska društva širom naše domovine, da se vdeležijo razvitja ali skupno z zastavami, ali pevskimi zbori ali po zastopnikih. Vsi bodo prisrčno sprejeti, da se v enem najlepših okrajev naše okolice pri sv. Ivanu v prostorih „Narodnega doma“ sežemo prijateljski v roke. — Da bode čim prej mogoče določiti vspeled veselice, prosimo o tej priliki, naj blagovole vsa ona društva javiti vodstvu Tržaškega podp. in bralnega društva v Trstu, ulica Stadion št. 19., ki se mislijo vdeležiti naše slavnosti; pevska društva pa, ki želijo nastopiti pri točki: „tekmovanje pevskih društev“ naj čim prej javijo ime pesmi in skladatelja, katero so namenili peti in sicer do 15. julija. Veselica se ima vršiti 5. avgusta, natančnejši podatki slede pravočasno.

Pomorski manevri se vrše letos okrog Pulja sredi septembra pod poveljstvom kontreadmirala pl. Jedine. V teh manevrih nastopi močnejša eskadra kot po navadi. Vaj se vdeležijo 19 večjih ladij in 9 torpedovk. Navzoč bo tudi cesar. Pomorski manevri bodo združeni z vajami na suhem.

Goriški mestni svet je sklenil najeti posojilo 150.000 K, da se popravi in razširi kronberški vodovod.

Proti Trstu delajo Madžari. Zadružna centrala „Zveze ogrskih poljedelcev“ je poslala budimpeštanskim veletržcem in inozemskim lastnikom ladij okrožnico, naj Ogrski namenjeno blago ne uvažajo skozi Trst, marveč skozi Reko.

Piccolo hud nad Slovenci. Tržaški Piccolo porabi vsako priliko, da se znesé nad Slovenci. Zdaj mu ni zopet povšeči, da kolekuje dvoje slovenskih občin v koprskem okraju svoje dopise in listine z znakami Ciril Metodove družbe.

Porod na ulici. Neka 35letna ženska je porodila v Trstu svojega otroka kar na ulici.

Novi kolodvor v Trstu je sezidan v najmodernejšem stilu. Novi tržaški kolodvor je tudi v Avstriji prvi, ki ima svoje lastne kopeli za potovalce.

Iz Devina. Kakor vsako leto se bo vršil tudi letos konjski trg v Devinu na dan 24. t. m. na praznik sv. Ivana.

Tatovi na delu. V Pulju so neznani tatovi po tržaškem vzoru vlomili v Dreherjevo zalogo piva, odprli železno blagajno in odnesli 796 kron. Trezorja, v katerem je bilo 3000 K se niso dotaknili. O tatovih ni sledu.

Koncert v Gorici, združen s plesom, prirede koprski učiteljskišniki v hotelu „pri zlatem jelenu“ v prid učiteljskemu konviktu v Ljubljani. Več pravočasno.

Mostovi od Gorice do Jesenic so zdaj vsi preizkušeni. Po progji so vozili štiri dni težki stroji, katerih vsak je imel po več tisoč kilogramov. Trdijo, da so pokazale poskušnje, da so vsi mostovi zgrajeni v tehničnem oziru kar najvzorneje.

Važno slovensko društvo.

Dobrodelno društvo „Drava“ v Beljaku pozivlja in prosi vse zavedne Slovence, da pristopijo k temu velevažnemu društvu. Dolžnost naša je, da čuvamo naš narod, da čuvamo nad vzgojo naše slovenske mladine.

Podpiralo se je do zdaj večinoma le visokošolce, ni se pa oziralo na srednješolce, še manj pa na trgovski in obrtni in tudi kmetijski stan. In namen društva je, pošiljati fante ne samo na gimnazijo ali kako strokovno šolo v slovenske kraje, ampak da preskrbi prostore in pošilja v slovenske kraje tudi fante, ki se hočejo priučiti trgovine ali kakega rokodelstva, ker ravno v teh slojih je največ nezavednežev in se najdejo najhujši sovražniki slovenskega naroda. Dotični slišijo v nemških trgovinah v nemških mestih ali nemškutarskem trgu le zasramovanje Slovencev in slovenskega jezika in se ga potem sami sramujejo in ga zasramujejo. Navadno pa pristopijo še kakemu nemškemu društvu, posebno „Turnverein“, in tam se jih vzgoji naravnost za najhujše nasprotnike vsega, kar je slovenskega.

Temu priti v okom, je naloga društva „Drava“. Tudi ima društvo nalogo, po zmožnosti podpirati nadarjene sine revnejših kmetov, ki bodo enkrat prevzeli doma očetovo posestvo, da bode staršem mogoče, jih poslati na kmetijsko šolo na Grm ali da se priučijo mlekarstva in sirarstva.

Ob enem pa se prosi preč. gg. župnike, narodne župane in kmete, da nam naznanijo že polagoma zdaj fante, ki nameravajo iti študirat, učiti se trgovine ali rokodelstva, da jim preskrbimo primerne prostore. Revnejši dijaki dobijo podporo ali deloma prosto hrano, revnejšim vajencem se plača vožnja na lice mesta.

Tudi smo pripravljene skrbeti pomočnikom vsake stroke, ki bi bili volje iti na Kranjsko, za primerne kraje.

Člani se delijo v pokrovitelje, ki plačajo enkrat za vselej 100 kron, lahko tudi v petih obrokih; ustanovnike, ki plačajo enkrat za vselej 30 kron, lahko v dveh obrokih, podpornike z letnim prispevkom 10 kron v dveh obrokih. Nadalje se sprejme od vsakega dobrotnika vsaka svota, bodisi še tako majhna.

Naslov za pisma in denarne pošiljatve kratko: Društvo „Drava“ Beljak.

Ljubljanski Sokol priredi kakor smo že poročali, v nedeljo dne 24. junija veliko kresno slavnost na dirkaliških prostorih, katere prebitek je namenjen tako važnemu društvu „Drava“ na Koroškem.

Kranjsko.

Učiteljska zaveza je zborovala v Šoštanj, kjer se je dvignil g. Černež do patetičnega vsklika: „dajte nam polovico Tavčarja — pa bomo začeli delovati!“ Kaj bi g. Černež naredil s tisto polovico, ne vemo, saj mi s celim Tavčarjem ne delujemo bog ve kaj. Da Tavčar pri reševanju učiteljskih vprašanj ni shujšal od

skrbi in dela, to stoji. Ker je pa pošten, kakor to trdijo njegovi podaniki, niti brzojavil ni. Ergo tudi ni čisto nič kriv nesrečne ljubezni Černejeve. Za to pač nikdo ne more, če ga imajo ljudje radi. G. Černež naj se pa radi tega dramatičnega konflikta ne ustrelji; čas vse rane zaceli, in tistih ljudij, ki so samo enkrat ljubili, je malo, posebno če so to moški — in možje.

Učitelj.

Poslanec Fr. Arko iz Postojne še vedno gori za kurije in za privilegije. Tako je dejal na zadnjem ljudskem shodu v Ložu, da bi mu bil najljubši zakon, ki določa veleposestniško kurijo itd. Ali ni vsak veleposestnik prav tak človek kakor boren kmet ali pa navaden delavec? Povsodi pometajo s privilegiji in kurijami — že c. kr. vlada je izprevidela, da so kurije nesmisel in da s temi ni moči vladati — samo kranjski deželni poslanci se ne morejo povspeti tako daleč, da bi prišli do spoznanja, da gre za enake dolžnosti enaka pravica — vsem stanovom enako. Ljudje pišejo in govore, da delajo za ljudstvo, pa ne priznavajo enakosti vseh stanov.

Poklonitev veselice je nekaj najnovejšega na polju oboževanja prvakov. Pričeli so posnemati liberalce v tem tudi naši klerikalni — znamenje, da so s svojo politiko že pri koncu. Samo da so klerikalci bolj galantni: obožavajo posebno „lepši spol“. Tako veselico je priredilo kat. izobraževalno društvo pri Dev. Mariji v Polju in jo poklonilo neki ondodni gospej, „ki je podarila v zadnjem času društveni zastavi krasen bel trak z napisom: V križu je zmaga.“

Dvoje slavij. Slavnostni dnevi v Ljubljani se bližajo svojemu koncu. Po praznovanju desetletnice županstva Iv. Hribarja pride obhajanje zlate maše prelata Janko Rozmana, župnika pri sv. Jakobu. Vrsto praznovanj zaključijo menda veterani iz bitke pri Kustoci.

Sodnijska razprava bi se imela vršiti te dni pri ljubljanskem okrajnem sodišču vsled tožbe dr. Ivana Robida proti Karol dr. Bleiweis vitez Trsteniškem in dr. Štefan Divjaku radi žaljenja časti. Dr. Robida je moral obe tožbi umakniti, ker so bile zadeve objektivno zastarane. Da dr. Bleiweis in dr. Divjak nista pri sodišči niti preklicala, a tudi ne v držala svojih trditev, s katerimi sta nastopila pri deželnem odboru proti dr. Robidi, je za oba gospoda jako značilno. Skrila sta se raji za široki hrbet „zastaranja“, kar je bilo zanje vsekakor jako umestno. Javnosti pa bo sedaj marsikaj jasno.

Popolno nespretnost mestne policije ljubljanske imeli smo priliko občudovati pri serenadi prirejani na čast županu. Dasi se je vedelo, koliko bo treba prostora za udeležence spreveda, ni se omejil trg pred rotovžem pravočasno. Ko pa je došel spreved, delala je policija prostor s konjskimi kopiti na tisti znani način, ki je menda v Rusiji navaden, katerega pa v Ljubljani prav gotovo ne bomo trpeli. Nastala je na trotoarjih smrtno nevarna gnječa, otroci so cvilili, ženske jokale, moški kleli in suvali in samo čudež je, da ni bilo večjih nesreč, kakor da je raznim ljudem postalo slabo. Če je naloga policije skrbeti za red, tedaj naj izpolni svojo dolžnost, kakor treba, za parado pa je policija nepotrebna. M-č.

Napad gasilcev. Minulo nedeljo je obhajalo sevniško gasilno društvo svojo 25letnico. Na slavnost je prišlo poleg drugih tudi rajhenburško gasilno društvo, ki je imelo pripete slovenske trobojnice in čelade okrašene z lipovjem. Zavedni Sevničani so jih vsled tega navdušeno pozdravljali. To pa je v id e m s k e gasilce tako raztogotilo, da so se zaleteli v občinstvo, ki je klicalo slovenskim gasilcem „Živio“. Bili so okrog sebe in nekega fanta vrgli celo ob tla. Trdijo, da so posegali že tudi po svojih sekirah. Le vzornemu redu in hladnokrvnosti Rajhenburžanov se je zahvaliti, da ni prišlo do večjih pretepotov. Zadeva je naznanjena sodnijskim oblastem.

Na Triglavu sta bila kot prva v tem letu dva planinska voditelja, ki sta peljala na vrh te najvišje gore nekega praškega planinca. Na Triglavu je še toliko snega, da ni bilo Aljažvega stolpa nikjer videti.

Nenavadna poroka. Poročila se je v Ljubljani neka gospodična z generalnim tajnikom avstroogrškega konzulata v Jafi. Ker je bil ženin zadržan osebno priti k poroki, ga je nadomeščal pri poroki nevestin brat. Poroka je bila takomenovana „per procuratorem“, kar se malokdaj dogodi in je izjemen slučaj. Spregled o tem je dal Rim in ministrstvo.

Za 26.000 goved je obogatela kranjska živinoreja v kratki dobi šestih let! Velike zasluge ima pri tem naša Kmetijska družba. Vsled njenega delovanja se je znižal tudi izvoz ogrskih prašičev, ki je znašal v prejšnjih letih 60.000, zdaj le še blizu 5000 na leto.

Potres v Ljubljani. Zopet so imeli v Ljubljani tri sekunde trajajoč potresni sunek. Škode ni bilo nobene, dasi je bil sunek precej močan, kakor ga že dolgo niso imeli Ljubljančani.

Slapenska posojilnica v Vipavi nakupi za dvanajst tisoč kron delnic nove vipavske železnice.

Letošnje vojaške vaje se vrše v ribniško-kočevskem okraju.

1686 glav goveje živine so prignali na zadnji živinski sejem v Črnomlju. Kupcev je bilo mnogo, zlasti za prešiče. Prešiči, katerih je bilo prignanih na sejem nekaj malega nad pet sto, so bili dopoldne že razprodani.

Mestni uradniki so se poklonili županu Hribarju kar v celoti, kot masa. Tako daleč smo torej že prišli, da nima noben stan več svojih najmanjših predprav. Če pojde tako dalje, bodo pri dvajsetletnici morda že tudi mestni pometači silili med uradništvo. Le pomislite ljudje božji! med čisto navadno uradništvo, med „meščanske kanalje“ pomešal se je kar ves slovenski „Hochadel“. Tega plemstva ima magistrat obilo; poleg podžupana, nadzornika mestnih golobov in ameriškega dohtarja ima tudi še svoje plebejske zastopnike pri Hermandadi. A da bi to plemstvo vsaj nastopilo kot familija, kot dinastija — ali ni tega ne. Človek bi se zjokal — ob taki nezavednosti! Moj bog, kaj bo z nami?! Kdo nas bo vodil? In kaj poreče grof Sternberg k takim pojavom? To je vendar silno žalostno!

F. L. T.

Kdor ve za par, naj se oglasi! V tovarni za usnje v Ilirski Bistrici imajo uslužbenca Furlana, Nino po imenu, ki ima izvanredno dober želodec. Ko ukazujejo drugi po gostilnah k pivu razne gulaže in pečenke, si nalovi ta fant v majhno vrečico hroščev, vzame kos kruha in ga pošteno zalaga s hrošči, kakor jih je nalovil po drevju. Teknejo mu kakor drugim ocvrti piščanci. Fantu bo treba preskrbeti na vsak način odlikovanje, kot strastnemu uničevalcu hroščev. Pravijo, da bi imel najrajši, da bi hodili hrošči vsako leto v takih množinah in ne vsako četrto leto. Pa tudi žabam je velik sovražnik. Nekoč je vzel majhno žabico kar živo v usta in jo pohrustal. Tudi kačam je strasten nasprotnik. Tek in pa želodec ima Nino res izvrsten.

Brzobjavke in telefonični pogovori se podražje. Ker je ogrska vlada odklonila zvišati ceno za poštne znamke, je to misel tudi naša poštna uprava opustila, pač pa se podražje pristojbine za telefonske pogovore in za brzobjavke. Recepti bodo dražji, brzobjavne tiskovine odslej ne bodo več zastoj. Drugod se stroški za brzobjavljenje in telefoniranje znižujejo — v Avstriji pa mora biti na škodo prometu vse narobe.

Kralja pod kuratelo ima Bavarska. Kurator kralja Otona je postal zdaj mesto barona Schleitheima finančni minister pl. Pfaff.

Figaro.

Kakor v predpustu! Uboga društvena godba že več na pride do počitka; muzikanti so že shujšali od samega napora in dobili kurja očesa in žulje na nogah od večnega marširanja in sodelovanja pri vseh mogočih serenadah in capfenštrajhah, katere imenuje lingvistično izobražen Slovenec tudi „mizozove“. Ne res, lepa beseda, če prav ne tako lepa, kakor vse tiste slavnosti, katere zadnji čas vrše in se vrše po beli Ljubljani. Pri Hribarjevem slavlju nam je posebno

ugajala bakljada, ker je omogočila, da smo videli svetiti ljubljansko električno razsvetlavo. Sicer je namreč tema po mestu, in potem se žarnice ne vidi.

Da se je Hribarja ob priliki njegove desetletnice slavilo, je konečno prav; prav pa ni, da se je pri tem pozabilo na istočasno desetletnico drugega zaslužnega moža, Petra Grasellija namreč. Deset let že ni več prijazen g. župan stolnega mesta ljubljanskega, kar je po našem mnenju gotovo njegova jako velika zasluga.

A če se nehvaležni rojaki tudi niso spomnili te njegove desetletnice, saj se da še škoda popraviti. Gospod Peter praznuje v kratkem tudi petnajst-, dvajset-, ali celo petindvajsetletnico svoje — brezdelnosti — ah, in to bi bila prilika... Torej, rojaki, domoljubi, na noge —! — Društvena godba bo to slavnost že še zdržala, in mi tudi. Seveda je najlepša prilika zamujena, to se žal ne da več predrugačiti. Ako bi se obe desetletnici npr. bilo skupno obhajalo, kako bi bilo to umestno. Župan bi gledal z balkona na št. 25, Graselli pa na magistrat k županu. Vsakemu dve koračnici, vsakemu 2 pesmi, za župana štiri policaje na konjih, za Petra Grasellija pa štiri sluge deželnega odbora. Pa ne na konjih — na poljih. Le po pravici, vsakemu svojo! Kako lep pogled bi bil to, če bi npr. Šerko polža jahal, prosim, pravega, deželnega polža, pomalanega z deželnimi barvami visoko cenjene servilnosti: „in der Lakayenfarb gelb unt plau“.

Pod utisom teh barv bi šel človek potem cigane poslušat. Kot dober Ljubljančan dal bi nase vplivat godbo in alkohol. Godba sama brez alkohola je precej „mis“, kakor smo to videli ob nastopu znanih ruskih umetnic. Naš špisar rabi za umetniški užitek vsekako pijače, ker je Martin Krpanova kobila jako žejna žival. Pod vplivom alkohola pa se razvnamemo tako, da smo od 5. vrčka naprej pripravljene osebno sodelovati pri „Mladih vojaki“ bodisi s petjem ali zvižganjem, vsaj pa z mogočnimi gestami, kar je tudi nekaj. Pri 6. vrčku že vstajamo svobodno ali patrijotično navdušeni; marzeljeza ali Radeckimarš, kaj, to je vse ista figa. Sedmemu vrčku pa se spodobi kaj sentimentalnega, kak „šmahfecen“, tudi „zuckerwassermusik“ imenovan. Zadnji čas je Sprowackerjeva „Izgubljena sreča“ za Ljubljano srečno najdena. Ta nežna pesnica gane vsakogar, kdor je muzikaličen in ima dober okus; nikdo se ne ubrani njeni mi-

lini, od inštitutke pa do ljubljanske mesarice, od Jakata Štrbonceljna pa do Fridolina Žovne. Štrboncelj jo rajši posluša s klarinetom, Žovna pa z velikim bobnom in činelami. Triangel tudi ravno ne kazi na sladkih mestih.

Sicer se pa dajo vse take reči in razmere združiti, kakor se dajo združiti celo principi, in to jako nasprotni principi. Če se to zgodi v enem človeku, imenujemo ga potem koncilijantnega; kot tak je tudi miren, spodoben, in če se ravna po priznanih vzorih in vzorcih: takten. Sicer se pa vsled nastalih potreb otvori v kratkem šola za „takt“. Predavali bodo seveda prvaki s tisto in o tisti prizanesljivi rahločutnosti, katero zahtevajo vsepovsod zase — z dostavkom: „ja, Bauer, das ist was anderes!“

Tisti kmetje smo namreč mi in drugi, katerim se godi tako, kakor tistim otrokom, katere je v starih časih požrl lastni oče Saturn. Dokazovati tega ni treba, za take stvari kot za dokazovanje in prepričevanje imamo govornike, naše Cicerone. Žalibog; preveč Ciceronov, premalo Catilin, kar je pa po mnenju srednješolskih in drugih oficijelnih zgodovinskega sreča za narod. In ta narod ni bil še nikoli v zadregi za svojega malika, „pater patriae“ imenovanega, in prav nikoli se ni pomišljal uničevati oni večni kvas svobode in luči in pobijati Ahasvere večnosti, pa naj so se že imenovali Catiline ali Špartaki ali tudi samo „Kore pregrešna druh!“

Ti ljudje so v istini živeli; po njihovih žilah je vrela vroča, burna kri; v njihovih prsah je bilo, širilo in krčilo se istinito sree; in v njihovih glavah so vstajale misli, drugim zvezde vodnice, njim samim noč in smrt. Več pa kakor teh junakov, je bilo takih, ki so igrali junaške vloge na pozornici svetovne zgodovine. Oni so jih živeli, ti so jih igrali. In kakor pri gledaliških igralcih, bila je tudi pri njih plačana vsa strast, naučen ves entuzijazem in naročeni so bili njihovi vsikliki po luči in po svobodi — s kratka, bili so to — pravi — slovenski politiki.

Zato je imel Napoleon prav, ki je dejal, da je zgodovina konvencionelna bajka. A eno nas je naučila, da pa tisto slovo ni bajka, ki pravi: moč je pravica. Če bi tega ne vedeli, čutili bi jo, to moč in njeno pravico, kateri je breztaktni naš kmet dodal značilni slovenski epiteton njen: proklet!

Krojaškega vajenca

sprejme takoj ali v 2—3 tednih

Ivan Magdič

krojaški salon za gospode • Ljubljana

3—1 Miklošičeva cesta 10, nasproti hotela „Union“.

Zakonito zavarovano.

Vsako ponarejanje in ponatisovanje kaznjivo.

Edino pravi je

Thierryjev balzam

le z zeleno znamko z nuno.

Staroslaven, neprekosljiv zoper motenje prebavljanja, krče v želodcu, koliko, prehlajenje (katar), prsne bolezni, influence itd. itd.

Cena: 12 malih ali 6 dvojnatih steklenic ali 1 velika posebna steklenica s patent. zamaškom K 5.— franko. Thierryjevo centifolijsko mazilo splošno znano kot „non plus ultra“ za vse še tako zastarane rane, vnetja, poškodbe, ture in otekline vseh vrst. — Cena: 2 lončka K 3-60 franko razpošilja le proti predplači ali povzetju 24

Lekarnar A. Thierry v Pregradi pri Rogški Slatini.

Brošuro s tisoči zahvalnih pism zastoj in franko. Dobiva se skoro v vseh lekarnah in medic. drogerijah.

Stavbeno, umetno in konstrukcijsko ključavničarstvo.

Hidravlične vidre in sesalke.

JOSIP WEIBL

J. Spreitzerja nasl.

Ljubljana

Slomšekove ulice 4.

Žično omrežje na stroj, ohajilne mize, ograje na mirodvoru, vežna vrata, obmejno omrežje, stolpni križi, balkoni, verande, štedilniki itd. 12—1

Prva kranjska tvornica klavirjev v Ljubljani

Rimska cesta 2. Hilserjeve ulice 5.

WARBINEK-OVI

piani so neprekosljivi!

Klavirji, harmoniji, tudi samoigralni, električni. Prodaja se tudi na obroke. Stare klavirje jemljem v zameno. Dajem tudi naposodo. Uglasevanja in poprave se izvršujejo točno in dobro. Solidne cene. Petletna garancija. Prepričajte se osebno.

Zahtevajte „Naš List“!

5 kron in več zasluzka na dan!

Iščejo se osebe obeh spolov, ki bi pletle na naših strojih. — Preprosto in hitro delo vse leto doma. — Ni treba znati ničesar. Oddaljenost ne škodi nič in blago prodamo mi. 22

Družba pletilnih strojev za domače delavce

Tom. H. Whittick & Co.

Praga, Petrske námesti 7—254. Budapešta, Havas utca 3—254.

Tri goldinarje velja pošni zabojček
bruttto 5 kilo (okoli
50 do 60 kosov) **toaletnega mila (odpadkov)**
lepo sortiranega z vijoličnim, rožnim, heliotrop, mošusovim, šmarničnim
breskvinim itd. duhom.
Razpošilja proti povzetju podjetje Manhattan
Budapešta, VII. Bezeredy ul. 3.

Vir zdravja so
brezalkoholne pijače

meji temi s pomočjo
Maršnerjevih šumečih limonadnih bonbenov
okus malin, citron, jagod, črešenj,
dišečih jagod prirejene

šumeče limonade
nedosežne.

Edino pristne s to varstveno znamko.

Vsakoletna poraba nad 40 milijonov.

Edini izdelovalec

Prva češka akcijska družba
orientalnih sladkornih in čokolad-
nih izdelkov

Kraljevi Vinogradi, prej A. Maršner. <<<

Brezskrbno

družinsko srečo garantira najvaž-
nejša knjiga o preoblagodarjenju z
otroci. Z nad tisoč zahval. pismi pošilja
diskretno proti 90 v. v avstr. poštinih
znamkah ga. A. Kaupa, Berlin S. W. 296
Lindenstrasse. 50.

Razpošiljanje blaga
na vse kraje sveta!

Najcenejša, največja
ekspozitna tvrdka!

H. Suttner, urar, Kranj

priporoča svojo veliko, izborno zalogo finih
švicarskih ur
brilantov, zlatnine in srebrnine v ve-
liki izberi po najnižjih cenah.

V dokaz, da je moje blago res fino in dobro,
je to, da ga razpošiljam po celem
svetu. Na stotine pohvalnih pisem je vsakomur prostov-
oljno na ogled, da se lahko sam prepriča.

Prosim, zahtevajte veliki novi cenik, ki se
pošlje zastoj in poštine prosto. 26-1

Zidanje rakev

(grobnic) na novem centralnem pokopališču
izvrši po najnižji ceni
stavitelj novega pokopališča
po oblastveno odobrenih določilih za zgradbo pokopališča.
Natančneje se poizve 12-1
v tehnični pisarni g. Ferd. Trumlerja
mestnega stavitelja v Ljubljani, Pred Škofijo št. 3.

Odlikovan z zlato kolajno v Parizu 1904 in
z zlato kolajno in križcem v Londonu 1905.

ANTON PRESKER krojač

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 16
priporoča svojo veliko zalogo gotovih oblek
za gospode in dečke, jopic in plaščev za
gospe, nepremočljivih havelokov itd. itd.
Obleke po meri se po najnovejših
uzorcih in najnižjih cenah izvršujejo. 3-1

David Seravalli

Kiparstvo in tovarna za
umeteljni kamen 12-1

v Ljubljani, Slomškove ulice 19

Vsa kamnoseška dela so iz-
vršena iz umetelnega kamna.

Izdeluje cementne cevi, stopnice, podstavke, ograje, strešne plošče, različne cementne plošče za tlak, vodo-
mete, žlebove in školjkaste izlive za vodovode, žlebove za krmo konjem in govedu, okrasko, podobe,
fasadne dele, plošče in tlak iz mavca za stene in strope. Zaloga blaga iz kamenine in zaloga šamotne opeke.

Zastopstvo za obočne stropne trame, patent „THRUL“.

Vse je narejeno solidno, strokovnjaški, po zmernih cenah in pod garancijo.

Linee o/D.

Ces. kralj. privil. tov. za kav. sur.
16. grud. 1880, št. 13120.

Cenjenim gospodinjam
priporočamo najtopleje

pravi **Francov**: pridatek k kavi

kot najboljši kavni surogat,
izdelovan iz tozemskih surovin

v domači tovarni

Henr. Francka sinov

v Zagrebu.

Varstvena znamka.

D. X 7371 Mz. 06 I.

J. W. L.

Gdlikovana

v Parizu s častnim
križcem, diplomom in
zlato medaljo.

Patentirana
v 30 državah.

Streha prihodnosti!

Cementna zarezna strešna opeka

iz portland-cementa in peska

Praktična! Lepa!

Trpežnejša in bolj lahka streha, kakor iz
vsake druge vrste strešnih opek iz ilovice.

Edini izdelovatelj za Kranjsko:

Janko Traun

izdelovatelj cementnin na Glincah
pri Ljubljani.

Tiskovine

za industrijo, trgovino
in obrt
od navadnega trgov-
skega zavitka do ob-
širnega cenika.

Tisk umetniških raz-
glednic.

Postrežba točna.

TISKARNA KNJIG IN UMETNIN
A. SLATNAR V KAMNIKU

IZVRŠUJE NAJRAZNOVRSTNEJŠE ÉNO- IN VEC-
BARVNE TISKOVINE IN SPREJEMA V TISK TUDI
NAJOBSEZNEJŠA DELA. □ □ IZVRŠITEV VEDNO
□ PRIZNANO LICNA IN PO ZMERNIH CENAH. □

Založništvo

„Našega Lista“ s pri-
logo „Kamničan“ in
„Slov. Gospodinja“ ter
„Oglasnika“.

Trgovina s papirjem
in pisalnimi potreb-
ščinami.

Knjigoveznica.